

Kallerups historie

Udskiftningen, marknavne, vejforløb, udstykning/større gårde

Vejforløb

På www.gis.vibamt.dk/arealinfo er der gamle kort, så vi kan se hvor vejene har gået. (Det kunne man før de nye regioner blev til. Jeg kan ikke finde dem nu, den 11.07.07)

Der var ikke mange folk som havde bil midt i 50'erne. Skulle man en smuttur tog man cyklen eller lånte en bil. Åse Fink, som er opvokset i Todbøl, kan huske at hendes forældre var de første, som fik bil i Gjersbøl og det var i 1952.

Før vejene blev asfalterede var her grusveje De blev her på egnen vedligeholdt af vejmanden Niels Kristian Bakke. Han kom frem via cykel og knallert. Kommunen lagde grus i bunker ved siden af vejen. Niels Kristian jævned grusbunkerne ud, og sidst på efteråret, satte han sneskærme op de steder, hvor det var nødvendigt. Sneskærmene var en slags sivmætter, som blev slæbt 25 -30 meter ind på markerne. Efter vintermånederne blev grusvejene mange steder "bundløse".

At vejene ofte var dårlige, kan Kresten Fink, tidligere ejer af Ladetoften 2 og Tage Pedersen, tidligere ejer af Hornstrupvej 1 fortælle om:

Det var ofte de samme steder, som volte problemer. Fink har mange gange været henne og trække biler fri, som har siddet fast mellem Ladetoften 2 og 3. Her var der engang en tærskelaug (en flok mænd som kørte rundt fra gård til gård med tærskemaskinen) der sad fast med tærskemaskinen. De fik tærskemaskinen fri ved at spænde den gamle Ford traktor med jernhjul fra. De fik kæder på og trukket tærskæværket ud til siden, indtil der blev fast bund igen, så de kunne komme videre.

Tage og hustruen Gerda var nær ikke nået til morgensang i Sperring til forældres sølvbryllup i marts måned i 1958, fordi Hornstrupvej var så dårlig/hullet. Tage havde lånt svigerforældrenes bil, men det var ikke mere end lige den kunne slæbe sig gennem. De var mange gange tæt på at sidde fast.

Hartvig Poulsen havde en lille lastbil med sneplov. Når der lå meget sne, havde han 6-7 mand med på ladet. Når han så skulle gennem en stor dyng sne, hoppede de af og gravede huller i sneen, så den blev mindre kompakt. Så kunne lastbilen godt trække igennem. Mon de 6-7 mand ikke trængte alvorligt til deres kaffe efter sådan en køretur?

At biler kan meget nu om dage, ved vi godt, men det kunne transportmidlerne også før i tiden:

Anton Sørensen kørte mælk en del år. Han hentede mælkespandene ved gårdene og husmandsstederne med hest og vogn. En gang syntes hestene åbenbart, at Anton brugte for lang tid på at komme hjemmefra. De var spændt for hestevognen, så de gad ikke vente længere og de kendte jo vejen. De tog rute som de skulle, men de fik dog ikke mælken med. (Mon ikke landmanden på den næste gård spærrede øjnene op, da hest og vogn kom - uden kusk).

Mon der er samme kusk som oplevede følgende?:

Fra Ladetoften kom kusken med mælkevognen med to heste spændt for. Christian Pedersen kom fra Grandtoften i sin bil. Begge havde for meget fart på, hvilket resulterede i at vognstangen (stjat) gik gennem forruden på bilen. Heldigvis skete der ikke noget med hverken folk eller fæ. Tænk at der også var fartproblemer dengang.

Efterhånden blev grusvejene asfalterede.

Da Anna Jensen, Kallerupvadested 7 kom til Kallerup i 1958 var ingen af vejene asfalteret. En af de første var Hornstrupvej i 1958.

Kallerupvej var grusvej i 1957, men blev asfalteret i ca. 1959. Dengang startede vejen fra et sted midt i Skjoldborg og hen nord om gården, der hedder Grimshøjgård, hen til Kallerupvej 5. Derfra nord om Kallerupvej 2 til Kallerupvej 6 og hen mellem bygningerne til Kallerupvej 13 og så fortsatte den hen til kirken. Dvs. at det der nu hedder Grandtoften er den gamle Kallerupvej. Lige øst for Kallerupvej 13 kan man se, at før reguleringen af vejen har der været noget af en stigning/fald på vejen der. I 1966 blev vejen reguleret, så den kom til at se ud, som den gør nu.

Kallerupvadested var grusvej indtil ca. 1961-62.

Vejene blev asfalteret af Phønix i Vildsund.

Skråt overfor Brendhøj 5 kan man endnu ane noget af den gamle kirkesti som gik fra Stampemøllen, bag om Engholm og lille Todbøl til Kallerup kirke.

Den 15-8-53 står der i Thisted Amts Tidende noget om, at man søgte at få vejen fra Hundborg til Skjoldborg gennem Kallerup reguleret, men det blev nægtet. Børge Hornstrup har artiklen. (Den kunne evt. skannes ind her).

Også dengang kunne folk blive uenige om vejretten:

Kresten Fink, tidligere ejer af gården Ladetoften 2 fortæller: "Før gården brændte lå den 150 m længere mod nord/vest og den var ejet af Kristian Bang. Han måtte fælles om vejen ind til gården med ejeren af den gård, som i dag kaldes "Kallerup hovedgård", nemlig Martin Støvring, som var en "ener" i Kallerup.

Støvring og Bang blev så uvenner over vejretten, at de kom op og slås ude på marken. Det endte med at Kristian Bang i 1930 solgte sin gård til Kristian Pedersen, men uden vejret. Pedersen måtte i stedet lave en ny vej fra Ladetoften ind til gården, som så brændte i 1935. Der gik ild i møllen, mens manden var på marked".

Udstykning

Sidst i 1700 (1796) har der været to store gårde her på egnen, St. Todbøl og Hornstrup. Alt jorden er blevet udstykket herfra.

Hvis man gerne vil vide mere om det, står der en del om Hornstrup i "Historisk årbog 1930". (Lav evt. en link)

Udstykningstid omkring 20'erne.

Da Tage Pedersen, tidligere ejer af gården Hornstrup, flyttede til Hornstrup i 1957, var der 7 familier, som var ved at bygge, fordi Hornstrup var blevet udstykket.

Folk kunne leve af sådan et lille landbrug, selv om de havde 6-8 børn. Hønsene var en vigtig indtægtskilde.

De var fattige på Hornstrup.

Det begyndte at gå dårlig i 30'erne. Der kom svinekort (begrænsninger på salget af svin).

Arbejdsfolk gik ledige, der var ingen arbejde at få.

Marknavne

Stednavnene på markerne står så godt i "Historisk årbog for Thisted amt 1930" (Lav evt. link)

Markerne har stednavne så når man fra St. Todbøl sendte folk ud på markarbejde, så vidste de, hvor de skulle gå hen. Mange af gårdene er opkaldt efter disse stednavne.

Diverse historier

Generelt havde folk det godt med hinanden. De var til nabokomsammen to gange om året (Kommentar fra Tage Pedersen)

En sød beretning fra dengang:

Hos Anton Sørensen fik de lagt centralvarme ind, men Anton var modstander af centralvarmen. Det var ikke den slags varme han var vant til. Pga. centralvarmen blev der også flyttet lidt om i køkkenet. Der hvor komfuret havde stået, blev der i stedet lavet en spisekrog. Men Anton Sørensen var vant til at sidde for bordenden, og der blev han siddende, så måtte konen sidde alene i den nye spisekrog.

Da de fik toilet, ville Anton ikke bruge det moderne bras. Han blev ved med at gå ud i stalden.